

Sirény je ženou do krytů, ale výuka pokračuje. Ukrajinské školy dávají dětem bezpečí i naději

17.6.2026 - Člověk v tísni | Člověk v tísni - Clovektisni.cz

Jak by měla vypadat moderní škola? V dnešní Ukrajině jako bezpečné a pohodlné útočiště, kde mohou děti pokračovat ve výuce i během poplachů před leteckými útoky. Po letech ostřelování, výpadků elektřiny a evakuací oceňují ukrajinské děti především osobní kontakt. Díky naší podpoře už školní kryty v oblastech poblíž fronty nevypadají jako betonové krabice, kde se jen čeká, až nebezpečí pomine. Jsou to moderní podzemní učebny plné života, kde se děti cítí natolik v bezpečí, že mohou snít o budoucnosti.

„Mým snem je naplnit svůj potenciál“

Valeriji je 15 let. Celoplošná ruská invaze ji zastihla v pátém ročníku.

Ukrajinské děti se ještě nestačily vzpamatovat z covidové pandemie a už se musely opět vrátit k online výuce. Někteří spolužáci se přestěhovali do zahraničí a jiní zameškali hodiny kvůli poplachům před leteckými útoky a výpadkům elektřiny, takže osobní kontakt téměř úplně vymizel.

Mnohé děti se mohly k prezenční výuce vrátit až v roce 2026. Zatímco některé stále studují na dálku ze zahraničí, většina žáků se navzdory ostřelování a nebezpečí může opět setkávat osobně.

„Zase spolu komunikujeme, stejně jako před pandemií. V třídě se znovu navazují přátelství. Máme největší třídu ve škole a je prostě nejlepší,“ říká Valerija.

Chci přispět do sbírky SOS Ukrajina

Má ráda algebru, angličtinu a informatiku a sní o tom, že půjde na univerzitu. Uvažuje o možnostech ve Lvově, protože tam je klidnější prostředí.

„Všechno se mi tu teď líbí“

Dnipropetrovská oblast je od začátku celoplošné invaze pod neustálými útoky. Od začátku roku 2026 tento region čelil více než 6 400 útokům raketami, naváděnými bombami a drony. Aby děti nemusely studovat pouze online, potřebovalo Lyceum č. 2 v Novomykolajivce – chloubu obce Verchnodniprovsk – spolehlivý kryt.

Ještě před rokem bylo suterénní podlaží lycea holou betonovou místností bez větrání a s jedinou toaletou. Obsloužit zde najednou 200 dětí bylo neudržitelné. Podzemní učebny jsme proto vybavili řádným osvětlením a klimatizací, novým nábytkem, toaletami a schodišťovým výtahem pro děti se speciálními potřebami. Když se rozezní sirény, žáci sejdou do suterénu a pokračují ve výuce.

„Postavili tu skvělý kryt. Teď se mi tu líbí všechno – záchody, učebny. Máme tam dole vlastní malou učebnu,“ říká Oleksandr, Valerijin spolužák.

Miluje zeměpis a strategické počítačové hry a sní o tom, že se stane herním designérem.

„Snažíme se zajistit, aby mohli mluvit o tom, co je trápí“

Oleksandrův otec odešel bojovat za Ukrajinu hned v prvních týdnech invaze. Jeho matka často cestuje blíž k frontové linii, aby se mohla s manželem setkat. Oleksandr je proto velmi samostatný. Pomáhá se starat o svoji mladší sestru Polinu, která chodí do první třídy.

„Docela dost mých příbuzných odešlo na frontu, takže se už moc nevidáme. Voláme si a doufáme, že se někdy potkáme. Teď jsem starší a už se tak nebojím. Ale zvykli jsme si na to,“ říká Oleksandr.

Ve škole je poměrně hodně dětí, jejichž rodiče brání vlast. Učitelka angličtiny Jana Horbenko si všimla, že po únoru 2022 se mnoho žáků uzavřelo do sebe a začalo pociťovat úzkosti.

Jsou neustále ve stresu a mají strach o své blízké. To platí zejména pro ty, jejichž rodiče slouží v armádě,“ říká Jana.

Učitelé absolvovali výcvik v oblasti psychosociální podpory, inkluzivního vzdělávání a procesů při předávání případů odborníkům. To znamená, že vědí, jak rozpoznat děti v krizi a kam je nasměrovat za odbornou pomocí. Naši psychologové jsou k dispozici, aby poskytovali poradenství jak dětem, tak dospělým. Ve třídách vytvářejí prostor, kde mohou děti mluvit o tom, co je trápí.

„Nemůžeme slíbit, že všechno bude v pořádku, ale děti podporujeme a nasloucháme jim,“ říká Jana.

Učitelé si všimají, že psychosociální podpora postupně přináší výsledky. Po letech izolace a úzkostí se děti znovu učí navazovat kontakty a starat se jeden o druhého.

„Děti jsou šťastné, protože tu panuje příjemná atmosféra“

Návrat k prezenční výuce však odhalil další problém: po letech kombinovaného vyučování a stěhování mají děti ve znalostech značné mezery.

Karolina pochází z pětičlenné rodiny. Její otec bojuje od roku 2014 a v roce 2022 opět odešel do služby. Nyní je doma a Karolina, žákyně 7. ročníku, se znovu nadechla. Ve škole dohání to, co zameškala.

„Snažíme se zopakovat si učivo pro 5. ročník, abychom nám šlo učení v budoucnu lépe,“ říká Karolina.

Abychom dětem pomohli dohnat zameškanou látku, zajistili jsme některým učitelům školy další školení, aby se mohli stát lektory v rámci našeho programu na dohánění učiva. Učí matematiku, angličtinu a ukrajinštinu způsobem, který se liší od běžných hodin: nedávají známky, atmosféra je neformální a používají interaktivní metody, které dětem pomáhají učit se bez zbytečného stresu.

„Tento program nám dal příležitost dohnat zameškanou látku. Potvrzují to výsledky testů i pokroky dětí,“ říkají lektorky projektu.

A teď nastal čas letních prázdnin, plánů a snů. I když ticho naruší sirény a blízcí odcházejí, často navzdory, děti zůstávají dětmi a věří, že to nejlepší je teprve čeká.

V pěti ukrajinských regionech na frontové linii - v Dnipropetrovské, Doněcké, Záporožské, Sumské a Charkovské oblasti - pomáhá Člověk v tísni s podporou Evropské unie dětem, aby mohly navzdory válečným obtížím pokračovat ve vzdělávání. Během uplynulého školního roku získalo více než 18 500 dětí přístup k bezpečnějšímu vzdělávacímu prostředí díky renovaci a vybavení krytů ve 46 školách a vzdělávacích zařízeních. Zároveň se více než 3 200 žáků zúčastnilo programů na dohnání zameškané výuky, aby tak nahradili ztracené vzdělávací příležitosti, zatímco 202 učitelů si prohloubilo své dovednosti prostřednictvím školení v oblasti psychosociální podpory a inkluzivního vzdělávání.

Chci přispět do sbírky SOS Ukrajina

Díky všem těmto snahám se mohou ukrajinské děti i ve stínu války dál učit, zůstat v kontaktu se svými vrstevníky a dál si představovat budoucnost, kterou si zaslouží.

<https://www.clovekvtisni.cz/sireny-je-zenou-do-krytu-ale-vyuka-pokracuje-ukrajinske-skoly-davaji-detem-bezpeci-i-nadeji-13575gp>